

Referat fra møte i Kringkastingsrådet

Sted: Møterom Balkongen, Marienlyst

Tid: Torsdag 23. mars 2017 kl. 09:00

Dagsorden:

0900 Dagsorden og gjennomgang av henvendelser og klager til rådet v/rådsleder Per Edgar Kokkvold

1100 Hvordan avsløre "falske nyheter"?

De siste månedene har det vært mye snakk om falske nyheter. I hvilken grad klarer media og publikum å se hva som er saker med troverdighet og gode kilder og hva som er oppspinn og rykter? Og hva er egentlig falske nyheter? NRK har satt i gang et prosjekt for å få bukt med problemet.

Innledning v/ etikkredaktør Per Arne Kalbakk og redaksjonsleder Knut Are Tornås

1130 Innafor

TV-serien Innafor tar i bruk nye grep i dokumentarsjangeren og tar for seg flere kontroversielle temaer. Et av temaene er kroppspress som kan gi kompleks.

Innledning v/skribent Susannah Bush Eide og redaksjonssjef Morten Møller Warmedal

1215 Lunsj

1315 NRKs profilundersøkelse

Hvert år undersøker NRK hva publikum synes om programtilbudet og mediebedriften. Tillit og mening om lisensen er bare noen av svarene som gis.

Kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen presenterer resultatene.

1345 Orientering om regionvis overgang til DAB+

Fire fylker, Nordland, Sør- og Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal har gått over til DAB+. Før sommeren er ytterligere ni fylker over på heldigital radio, deriblant Vestlandet og Sørlandet.

Statusrapport v/direktør for samfunnskontakt, medieutspilling og beredskap i NRK, Øivind Vassaasen

1415 Informasjon fra NRKs ledelse v/Thor Gjermund Eriksen

Til stede fra rådet:

Per Edgar Kokkvold
Kjersti Thorbjørnsrud
Sigvald Oppebøen Hansen
Mette Gundersen
Elin Ørjasæter
Torvild Sveen
Marvin Wiseth
Vebjørn Selbekk
Finn Egil Holm
Beate Bø Nilsen
Afshan Rafiq
Torgeir Uberg Nærland
Katri Somby
Filip Rygg

Til stede fra NRKs ledelse:

Thor Gjermund Eriksen
Øyvind Lund
Per Arne Kalbakk
Olav Nyhus
Vibeke Fürst Haugen

Gjennomgang av henvendelser og klager til rådet

- Ny rekord denne gangen, med 548 klager, opplyste Per Egdar Kokkvold innledningsvis.

Klager på Dagsrevyens dekning av Utøya-minnesmerke
Sigvald Oppebøen Hansen sa han forstår klagerne veldig godt. - NRK er veike når det gjelder å ta selvkritikk på vinklingen i denne reportasjen. Nabostriden utgjør nesten halvparten av innholdet i innslaget. Jeg føler at NRK var mer opptatt av nabostriden enn kompromissviljen til AUF, mente han.

Også Vebjørn Selbekk forsto at dette vekker reaksjoner. - Reportasjen er vinklet på naboreaksjonene, og det er det legalt å gjøre - det er alltid en vinkling på enkeltinnslag. Naboenes synspunkter er legale. Men det ville blitt problemer hvis NRK bare fulgte dette sporet i alle reportasjer. Vinklingen er forskjellig fra innslag til innslag, så her må man se helheten, sa han.

Mette Gundersen mente NRK hadde en balansert dekning av saken den aktuelle dagen. - Men hvis man bare ser den ene reportasjen, har jeg forståelse for at man reagerer. Innslaget nærer opp under konflikt snarere enn løsning. Det var rom for å gjøre ande intervjuer enn det som ble sendt, mente hun.

Per Edgar Kokkvold mente innslaget var "ekstremt partisk". – Men ser vi på helheten, har NRK sitt på det tørre når det gjelder dekningen av minnesmerke-saken, mente han. Kokkvold mente imidlertid at NRK bør etterstrebe balanse i hvert eneste innslag, ikke bare over tid, i denne type betente saker.

Per Arne Kalbakk (på vegne av Alexandra Beverfjord) forsto også reaksjonene.

– Saken dreier seg om et kompromissforslag som en av partene sier nei til, vi måtte vinkle på det. AUF-lederen var også med, kommunal- og moderniseringsministeren var med. Vi må formidle hva partene mener. Dette er sårt og vondt for de berørte, men vi mener dette var løst på en måte vi står journalistisk inne for, sa han.

Per Edgar Kokkvold mente saken kunne vært løst på annen måte. – Man kunne framstilt konflikten som den var - mellom naboen og staten. AUF var ikke en part, sa han.

Mette Gundersen var enig. – I innslaget fremstår dette som en konflikt mellom AUF og naboen, men det er egentlig staten som er motparten til naboen. Det kom dårlig frem, sa hun.

Også Elin Ørjasæter var kritisk til innslaget. – Her skjønner jeg ikke hva saken handler om. Jeg skjønnte ikke at staten var motpart, dessuten skulle jeg gjerne sett en skisse over alternativene. Folk trenger å forstå fakta i en slik sak, sa hun, og la til:

- Hvis man skal nøye seg med balanse over tid, krever det at saken er jevnlig i nyhetsbildet.

- Det eksisterte ikke noen skisse, svarte Per Arne Kalbakk.

- Jeg reagerer på at en organisasjon blir stående med hele ansvaret på sine skuldre – at AUF må ta støytten her. Slik burde det ikke være, mente Torvild Sveen, som også tok til orde for balanse i hver sak.

Finn Egil Holm så ingen grunn til å kritisere innslaget. – Saken var jo at naboen sa nei til kompromissforslaget, sa han.

- Det eneste kritikkverdige er konfrontering med AUF, som jo ikke er poenget i konflikten, påpekte Per Edgar Kokkvold.

- For ordens skyld: Dette var ikke en situasjon som var konstruert av Dagsrevyen, de ble intervjuet fordi de befant seg der, sa Per Arne Kalbakk.

Klage på Dagsrevy-innslag om nyfødt intensiv

- Det er ekstremt viktig at NRK retter når det er grunn til å rette, og beklager når det er grunn til å beklage, sa Per Edgar Kokkvold, som ga honnør til NRK i denne saken. – Jeg har et håp om at det skjer oftere. Det er feil at beklagelser bidrar til å svekke tilliten til mediene, tvert imot, sa han.

Torvild Sveen, som selv jobber i et helseforetak, mente det er interessant å diskutere hva som er “nedleggelse”, hva som er “flytting”, og hva som er “omorganisering”.

- Journalister som innrømmer at de gjør feil er bra, slik bør det være. Det bør ikke sitte så langt inne å innrømme at det er lov for journalister å ta feil, sa han.

Kjersti Thorbjørnsrud mente dette var et typisk eks på en lokaliseringsdebatt. – Det er mye motstand blant folk mot endringer. Innslaget fulgte en klassisk dramaturgi - noen er truet, noen er ofre og noen er skurker. Man bør gå argumentene etter i sømmene

for å se hvilke interesser som finnes her. Dette er effektivt tv, men fakta i saken må være riktig, understreket hun.

- Her har det oppstått en klassisk misforståelse, innrømmet Per Arne Kalbakk. – Vi retter og beklager feil oftere nå enn før. Og lanserte nye retningslinjer for dette i fjor høst. Vi jobber med denne kulturen, og jeg tror det øker troverdigheten at vi er åpne om feil, sa han.

Klage på Dagsrevyens dekning av Fabian Stangs nominasjonsprosess

- Dette var en merkelig nyhetssak som jeg reagerte veldig på, sa Afshan Rafiq. – Det er åpenbart at journalisten fremstilte Fabian negativt, mens Tetschner ble fremstilt positivt. Det er underlig at en navngitt kilde snakket positivt om Tetschner, mens en anonym kilde snakket negativt om Stang. Dagsrevyen er altfor lømfeldig med karakteristikk av politikere, særlig fra anonyme kilder. Å la seg bruke av anonyme kilder til å sverte en politiker er hodeløst og kritikkverdig, sa hun, og fortsatte: - NRK er det viktigste nyhetsmediet i Norge, og har et ekstra ansvar for sette faglig standard. Her svikter det totalt. NRK lar seg bruke i en svertokampanje, noe som er svært uheldig. NRK bør ha en gjennomgang av bruk av anonyme kilder. Det er også et nært forhold mellom journalisten og intervjuobjektet i saken. Gjelder ikke vanlige habilitetsregler i Dagsrevyen? Hvordan har Dagsrevyens redaksjon håndtert denne habilitetssaken? spurte hun.

- Ja, det er diskusjoner i redaksjonen rundt bruk av anonyme kilder. Dette var en bruk som ikke er i tråd med vår policy, innrømmet Per Arne Kalbakk, som la til at innslaget ikke fikk noen politisk innvirkning. – Når det gjelder habilitet, er det ikke slik at det er et tett vennskap, men journalisten er en venn av intervjuobjektets samboer. Det er ikke slik vi ønsker å framstå, og saken er beklaget overfor Stang, sa Per Arne Kalbakk.

- Godt å høre, mente Per Edgar Kokkvold. - Klagerne har her også mulighet til å klage til PFU. Bruk av anonyme kilder har vært diskutert i alle år. Når kilden har interesse i en sak skal man ta forbehold, være ekstra varsom eller la være å bruke kilden, sa han.

- Det føles ubehagelig å trekke fram enkeltpersoner, men jeg har hatt flere ubehagelige opplevelse med denne journalisten – for eksempel saken der Ingvild Tybring Gjedde ble opplyst å være med å starte nytt parti, sa Elin Ørjasæter. - Min oppfordring er å gi denne gutten opplæring hvis han skal fortsette som politisk reporter. Dette er andre gang han omgås anonyme kilder på en merkelig måte. Skjerp dere! var hennes klare budskap.

- I nominasjonssaken om Stang var det masse skittkasting, men vi burde ikke brakt videre personkarakteristikker uten at de som uttalte dem sto ved det, sa Thor Gjermund Eriksen. – Dette var en bruk av anonyme kilder som vi ikke skal gjøre. Noe annet er lekkasjer - da er det vår oppgave å videreformidle. Det er en helt normal og hverdagslig metode å bringe ulike synspunkter fra møter vi ikke har vært på via folk som kan bekrefte det. Men dette er noe annet enn å viderebringe anonyme personkarakteristikker, presiserte han.

Klager på for mange ekstra nyhetssendinger på radio

- Her er det interessant å høre NRKs vurdering - hvilken policy gjelder? Hvilken type hendelser utløser at man avbryter sendingen for å bringe nyheter? spurte Vebjørn Selbekk.

- P1 er landets største kanal, en viktig levende kanal som tar inn viktige nyhetshendelser, svarte Øyvind Lund. - Det er en villet policy, men det vil være en vurdering fra sak til sak hva som er viktig nok. Det er også et spørsmål om form – det ideelle er ofte å snakke seg inn i det, men denne gangen ble det gjort med vignett. Man kan like det eller ikke, men Johaug-saken er en viktig sak for det norske folk. Hovedhensikten er å få P1 til å være en levende kanal som tar opp i seg det som skjer. Så kan det diskuteres om man mener det fungerer bra eller ikke, sa han.

- Noen ganger kan det også være etiske hensyn som ligger bak - noen reagerte på at vi ikke avbrøt ved ulykken i Kristiansand nylig, der et barn ble drept. Der veide hensynet til de pårørende tungt i vår vurdering. Det er ingen automatikk i når vi avbryter, det er en vurdering i hver enkelt sak, sa han.

- Dette er et bevisst arbeid vi har gjort gjennom flere år - nyhetskonsumentet på radio endrer seg, og P1 er viktigere for folk for oppdatering enn fordypende nyhetssendinger, sa Jon Branæs, kanalsjef i P1. Han opplyste at NRK har et rammeverk for hva slags nivå nyhetene må være på for å bryte. – Nivå en er en brå og stor hendelse med mange nordmenn involvert. Nivå to er en brå hendelse med stor offentlig interesse, for eksempel terrorhendelsen i London i går, da bryter nyhetene inn, men med visse mellomrom. Nivå tre er “prosessnyheter” som Johaug-nyheten. Da vil vi i hovedsak ikke bryte, men Johaug-saken er så stor, derfor valgte vi å gjøre det denne gangen. Om morgenen er lyttingen veldig fragmentert. Jeg synes det var en riktig vurdering. Hvordan det praktiseres varierer fra sak til sak, og ansvaret er lagt til vaktsjefen i Dagsnytt fordi det må gå fort. Vi har ikke hatt mange saker der vi har trådt feil. Det viktigste for oss er å gjøre hyppigere oppdateringer i P1, for at lytterne i større grad skal få vite hva som skjer når det skjer, sa Branæs.

Klager på skjev dekning av Trump og USA samt politisk slagside i NRK og håndteringen av konservative vs liberale medier

Elin Ørjasæter var enig med klagerne. - Når man nevner Fox eller Breitbart advarer man om hvilken type medier dette er. Da burde man også si “liberale” CNN eller “venstrevridde Washington Post”, sa hun. – Det er generelt mange slike små upresisheter i NRKs USA-dekning at man blir så lei. NRK er ikke interessert i å lytte eller gjøre noe med det, sa Ørjasæter.

Thor Gjermund Eriksen var uenig. – Vi er interessert i å lytte, men jeg har trøbbel med å vite hvordan jeg skal håndtere en masse påstander som slenges opp i lufta her. Rådet var svært tilfreds med valgdekningen, sa kringkastingssjefen, som nylig hadde vært på reise i USA. – Man skal være forsiktig med å generalisere utfra personlige erfaringer, men jeg er overrasket over hvor ubalansert den politiske debatten er i amerikanske medier. Mange av mediene der har tydelig slagside, sa han. – Det er vanskelig ikke å karakterisere for eksempel Breitbart med en tydelig merkelapp. Jeg ønsker enhver diskusjon om NRKs balanse velkommen, men at nyhetsavdelingen hele tiden er problemet, er jeg ikke enig i. Jeg tar sterkt avstand fra Ørjasæters karakteristikk, sa han.

- Trump-tilhengerne er hårsåre og sutrete, mente Marvin Wiseth. – USA har valgt en president som opptrer som bølle, så det er ikke rart man går nærmere inn på ham. Når presidenten har den adferden må han finne seg i å bli sett etter i kortene. Jevnt over får Trump den oppmerksomheten han fortjener, mente han.

Per Edgar Kokkvold var enig. - NRK har fått honnør av k-rådet for dekningen av valgkampen. At man setter et kritisk søkelys på ham må være en oppgave. Men man burde også satt mer kritisk søkelys på Hillary, mente han.

- Vi er generelt varsomme med ladede adjektiver, det kan meningsbærere bruke, sa Per Arne Kalbakk. – Vi mener det er riktig å opplyse om at et nettsted eller nyhetsmedium har et ståsted, men vi kan jobbe mer med begrepsbruken. Når det gjelder USA-dekningen, var det nok noen nyheter som kom feil ut etter innsettelsen. De siste månedene har vi jobbet mye med å definere hva som er vesentlig og uvesentlig. En periode var det slik at bare Trump snudde seg, ble det en sak, sa Kalbakk, og fortsatte: - Når det gjelder venstrevriddhet, er dette også noe vi diskuterer mye. Jeg mener det ikke er noen vestresidefavorisering hos oss. Journalistikken er maktkritisk og går etter den til enhver tid sittende regjering. Men vi burde oftere gå inn i saker med høyresidens utgangspunkt - prøve å snu speilet, gå inn fra en annen side, sa han.

Filip Rygg mente det var åpenbart at Breitbart må forklares for seerne. – Generelt synes jeg for øvrig klagebunken bærer preg av konspiratorisk sutring som er vanskelig å forholde seg til, sa han.

- Hvis journalistene blir for like er det for få som utfordrer perspektivene, mente Kjersti Thorbjørnsrud, som slo fast at journalistikken aldri vil bli nøytral og verdifri. – Man bør se på bruken av karakteristikk og ladde begreper, og se på dette systematisk, mente hun.

Klager på “Urix forklarer” om terrorfare

- Jeg reagerte også på disse sammenligningene, dette er ufølsomt, sa Per Edgar Kokkvold. - Jeg tolker Urix i beste mening, og det er ingen grunn til å være så redd for terroraksjoner. Men jeg undrer meg over at man ikke ser at dette kommer galt ut, sa han.

Filip Rygg var uenig. – Dette er viktig og god journalistikk. Terrorens makt er frykten, og slike saker svekker det bildet på en god måte. Jeg ønsker mange flere sanne saker, sa Rygg, som også satt spørsmålstegn ved om det er riktig å behandle anonyme klager eller klager som er framsatt i falskt navn i rådet.

- Her sammenligner man blant annet med sjansen for å bli drept av hjort, jeg forstår ikke hvorfor man gjør dette, det er meningsløse sammenligninger, mente Vebjørn Selbekk, og dro følgende sammenligning: - Vi har ikke forsvar i Norge fordi det er stor sjanse for å bli drept i krig, men for å forhindre at krig oppstår.

Elin Ørjasæter var enig. – I 2011 var det 387 ganger større sjanse for å få kreft enn å bli skutt på utøya. Denne type sammenligninger er støtende og det er nonsens. De samfunnsmessige konsekvensene av hjortepåkjørsler er ikke større enn terror. Alle

vet at det er større sjanse for å bli drept i en trafikkulykke enn i terror. Vi vet også at det er flest muslimer som dør i terror. Det er nedvurdering av seeren når man presenterer tall som ikke har relevans opp mot hverandre. Dette var dumt og upresist, her bør dere si “unnskyld, det der var tåpelig”, sa hun.

- Det er stor usikkerhet og frykt blant folk, og det må tas på alvor. Dette grepet er vanlig i fryktterapi, for eksempel når det gjelder flyskrekk, sa Mette Gundersen. – Dette er altså et helt normalt grep, men jeg kan være enig i at dette er dårlige eksempler. Men det setter terror i et større perspektiv med hensyn til hva mennesker skal frykte, sa hun.

- Terror skaper frykt, også gjennom vår dekning, sa Per Arne Kalbakk. - Forskere sier frykten er større enn grunnlaget for frykten. Folk kvier seg for å reise til Paris og London. Intensjonen var å sette dette i perspektiv, derfor disse forholdstallene. Det er grusomt med terror, men risikoen er liten. Vi gjorde dette for å motvirke frykten og for å unngå at folk legger bånd på sine liv, som jo er det terrorister ønsker. Vi mente ikke å sidestille trafikkulykker med terror, men vise noe om risiko, sa han, og la til: - Vi må tenke på om dette kortformatet får for lite kontekst. Denne filmen er sett 700 000 ganger, og mange sier den gir et forfriskende perspektiv.

- Denne type fortellerteknikk er noe vi skal fortsette å bruke, og jeg aksepterer at det er ulike meninger om det er vellykket eller ikke. Dette innslaget var uansett ikke noe forsøk på å nedvurdere de belastningene terrorofre blir utsatt for, sa Thor Gjermund Eriksen.

Per Edgar Kokkvold fastholdt at han mente dette var ufølsomt.- Hadde dette blitt gjort rett etter Utøya hadde det blitt opprør i det norske folk. Ja, man skal minne folk om sjansen for å dø i trafikken, men være forsiktig med å sidestille hendelige uhell med overlagte drap. Dette er følsomme saker, sa han.

Klager på hørbarhet og teksting

Per Edgar Kokkvold minnet NRK om at rådet får mange reaksjoner fra lyttere som er fortvilet over forstyrrende musikk. – “Hvorfor er det musikk, og hvorfor så høyt”, spør mange. 800 000 nordmenn har problemer med å høre, sa han.

Øyvind Lund fortalte at målet etter hvert er å tekste absolutt alt som NRK sender, før NRKs tilgjengelighetssjef Siri Antonsen fikk ordet. – Vi har jobbet mye med dette det siste året, og gjort enkle grep for å gjøre det bedre. Vi ser en halvering av klager i januar/februar i år i forhold til i fjor, sa Antonsen, som slo fast at NRKs policy er at «talen går foran i lydmiksen». - Jeg leser alle klager hver dag. Redaksjoner og produksjonsmiljøer som får klager, blir kontaktet, og de remikser lyden. En utfordring er at hørbarhet er subjektivt. Det finnes ikke programvare for å sjekke om det er bra eller ikke. Vi har bygget opp egen kompetanse på dette, og vi har etablert en arbeidsgruppe med ni personer fra våre lyd miljøer, som møtes annenhver uke. De jobber fram bedre hørbarhet, og lager anbefalinger og tips til produserende miljøer. Vi skal i gang med å lage videoer som vi skal dele med alle, og vi går også gjennom våre tekniske standarder for å se om de trenger endringer, fortalte Siri Antonsen.

- Dette var utrolig hyggelig, spennende. Det er godt å høre hvordan dere satser på denne type systematisk kvalitetsarbeid. Jeg får lyst til å klappe, sa Elin Ørjasæter.

Klager på “Svart humor”-innslag

- Dette er stort sett et fantastisk program, men det er et krevende format. Noen vil tolke innslagene bokstavelig, mens hensikten er en annen, sa Per Edgar Kokkvold.

Torgeir Uberg Nerland mente det minner om Harald Eia i “Tazte priv”. – Dette er tilsvarende drøy humor. Han sparket den andre veien, dette sparker alle veier, og går ikke bare mot en side, sa han. Elin Ørjasæter fulgte opp. - Mange andregenerasjonsinnvandrere elsker dette. Dette er enda morsommere enn “Radioresepsjonen”, mente hun. – Dette er et “icebreakerprogram” med tanke på kulturforskjeller.

Torgeir Uberg Nerland var enig. – Det er veldig positivt at NRK sender humorprogrammer laget av folk med minoritetsbakgrunn, men som er morsomt for alle, sa han.

Redaksjonssjef Christina Rezk Resar forklarte at disse programmene “sparker bortover” – Å flørte med antisemittisme er ikke vår intensjon. Om programmet er morsomt eller ikke er imidlertid alltid en diskusjonssak, sa hun.

Klager på Trygdekontorets Somalia-episode

Jan Paul Brekke, forsker ved Institutt for samfunnsforskningen innledet.

- Skal NRK bidra til å stigmatisere grupper som allerede er utsatte? Det er spørsmålet som gjenspeiler klagen her. Så hvem skal representere denne gruppen? Hvor representative er de som sitter i studio? Dette programmet tilhører en avansert sjanger, med mange nivåer, mange lag og mye metahumor, og kan være vanskelig å tolke. Sagt på en annen måte: Klarer du å tolke dette programmet er du ganske integrert, sa Brekke, som mente det viser en modenhet når denne innvandrergruppa har vært lenge nok i landet til også å kunne se på seg selv med et ironisk blikk. - Min konklusjon er at jeg så dette programmet som et forsøk på brobygging. Man starter der folks fordommer er, og så bygger man en bro. Jeg tror dette programmet kommuniserte godt med målgruppa for programmet, og at det ligger innafor det som er akseptabelt., sa han.

Per Edgar Kokkvold var enig. – Du har rett i at dette er brobyggende, og bidrar til forståelse for somaliernes situasjon i Norge. Men det er en avansert og vanskelig sjanger. Seltzer fortjener godord, fordi han på en vanskelig og røff måte tar opp ting bedre enn mange andre, og han gjør det med intelligens og humor. Vi må huske at vi ikke løser problemer ved å la være å snakke om dem, sa Kokkvold.

Torgeir Uberg Nerland mente dette var et område der NRK bør være forsiktig.

– Dette er et minefelt – å si noe om en hel befolkningsgruppe maner om forsiktighet. Omtale av somaliere i Norge er gjennomgående problemorientert. Jeg er enig i at det er bra å bringe fram ressurssterke stemmer i offentligheten, men lurer på om det etter dette programmet åpner seg muligheter for å ta temaet videre i NRK, gjøre noe mer med flere stemmer, sa han.

- Vi ser her nye grupper som klager, og det har en verdi i seg selv, mente Vebjørn Selbekk, som også lurte på om deltakerne var representative. – Dette var fire flinke,

gode, severdige personer som selvironisk delte av ulike erfaringer. For meg var dette programmet med på å minske noen fordommer, sa han.

Mette Gundersen var enig. – Det er bra med klager fra nye grupper. Når det gjelder representativitet, kommer det an på hvilke faktorer man vektlegger. Dette var fire mennesker som er i jobb, noe som ikke er representativt utfra bildet av somaliere i Norge. De representerer kontroversielle stemmer i det somaliske miljøet, sa Gundersen, som oppfordret NRK til å etablere en plattform for å diskutere lignende temaer - uten humor og metaumor.

- Jeg forstår klagerne godt, hvor nyansert ble dette bildet? spurte Afshan Rafiq.
– Dette var et godt forsøk, men jeg tror ikke fordommene forsvant etter dette programmet. Dette var fire kontroversielle personer som stort sett var sett enige, sa Rafiq, som etterlyste en mer balansert debatt. – Jeg skulle også ønske at man prøvde å finne løsninger, ikke bare ironisere over temaet, sa hun.

Torvild Sveen var enig. – Det er like mange fasetter i denne gruppa som det er blant nordmenn. Her var det mye som ikke ble nyansert, mente han.

- Det er bra med fokus på at man som minoritet er sårbar. Programmet var morsomt – det kom ikke fram mye nytt, men det var gøy å se fire somaliere som hadde sin humor. Dette var befriende, mente Kjersti Thorbjørnsrud, og la til: - Trygdekontoret skal ikke ha noe krav om representativitet for ulike grupper i Norge. Likevel savnet jeg mer om bakgrunnen til de fire, sa hun.

- Dette programmet er ikke så smalt, det sendes på NRK1 i beste sendetid og treffer et bredt publikum. Man må ikke undervurdere slagkraften til dette programmet, sa Katri Somby. Hun mente at klagerne ikke var blitt tatt på alvor. Å kritisere klagerne for at de ikke har skjönt sjangeren mener jeg er feil, sa hun.

Finn Egil Holm mente på sin side at programmet var innafor, og at svaret fra NRK er godt. Beate Bø Nilsen var enig. – Dette var langt innafor. Det er en lei tendens i rådet til å gå på enkeltjournalister og karakterisere dem. Jeg ser ingen grunn til å kritisere dette programmet, sa hun.

Også Sigvald Oppebøen Hansen var positiv til programmet. – Trygdekontoret er et veldig bra program. Det eneste jeg reagerte på her, var innslaget med den anonyme kilden som levde på NAV. Det understøtter bare folks fordommer mot somaliere. Den sekvensen var utafør, mente han.

Klager på nedleggelsen av P2-programmet “Diktafon”

- Hva tenker NRK om sin rolle som kulturforvalter? Hvilken rolle skal NRK spille i norsk kultur? Poesi er ikke så smalt, sa Torgeir Uberg Nerland.

Mette Gundersen fulgte opp. - Takket være NRK er poesi på vei opp og frem. Det er derfor synd å legge ned et program som ivaretar denne sjangeren. Når litteratur blir flyttet inn i et større magasin, føler kritikere at den store bredden forsvinner, sa hun.

- Poesi er ikke så smalt som mange skal ha det til. Dette er en type program NRK bør verne om i en virkelighet som blir mer og mer pjattete, mente Per Edgar Kokkvold.

Torvild Sveen fulgte opp med følgende poetiske innlegg: - “Det er den draumen me bær på at noko vidunderleg skal skje – at NRK-leiinga lar Diktafon væra i fred”

Også Elin Ørjasæter mente dette virker som en feil beslutning. – Det er fryktelig synd at dere putter suksessene deres i svære risottogryter. Det er en tendens til store magasinflater, håper den tendensen slår andre veien snart, sa hun.

Prosjektsjef Marius Hoel redegjorde for NRKs syn på saken. – Vi har forståelse for at publikum ikke ønsker at etablerte titler skal bli borte. Men dette handler om endring av tittel, ikke stoffområde. Dette området er viktig for NRK og P2. Vi legger opp til en stor endring på P2 denne våren, blant annet med det nye programmet “Studio 2”. Dikt og poesi er en del av dette. Vår ambisjon er å treffe flere med dette stoffområdet. Fordypningen blir ikke borte fra P2, vi har også et nytt prosjekt kalt “P2 spesial”, som også skal møte on demand- og podcastpublikummet, sa han.

Mette Gundersen oppfordret NRK til å legge ut redegjørelse om dette på nettsiden til Diktafon om dette slik at folk ikke opplever at de mister noe. – Vi er interessert i å kommunisere dette ut, men Diktafon har ikke egen nettside, svarte Marius Hoel.

Klage på begrepsbruk i værmeldingen – godt eller dårlig vær

- Her er jeg enig med klageren, sa Elin Ørjasæter: - Man kan melde været, ikke synse om det, sa hun.

- Vi gjør begge deler, Yr er presis og distinkt, at det er meteorologer i flater som kommuniserer litt friere mener jeg er greit, svarte Thor Gjermund Eriksen.

Klage på begrepsbruk rundt innvandreres opprinnelsesland

- Vi sier “norsk-pakistaner” og ikke “pakistaner-nordmann. Hvorfor? Ordbruk er ekskluderende, du forblir norsk-pakistaner, men burde vært pakistanernordmann. NRK bør gå i bresjen og ha prinsipiell tilnærming til dette, mente Elin Ørjasæter.

- Jeg vet at det har vært diskusjoner om dette i NRK og i Språkrådet før. Jeg ser at det er inkonsekvent, og bringer det videre til vår språksjef, svarte Per Arne Kalbakk.

Innafor

- Det er mange aspekter ved disse programmene som er debattverdig, sa Susannah Bush Eide i sin innledning. – Dette er en spennende ny form, og en stemme som treffer et ungt publikum. Nettopp derfor er det viktig å tenke over hvilken smitteeffekt det har. Vi ser blant annet økt etterspørsel etter “sugardating” og intimkirurgi, sa hun..

Eide mente motstemmene er kommer tydelig nok fram i programmene. – Det er ansvarsfraskrivelse å legge det i hendene på seeren og la hen vurdere selv. Jeg ønsker ikke å bruke en moralsk pekefinger, men disse programmene bidrar til å

- Innafor er undersøkende journalistikk rettet mot millenniumsgenerasjonen, med 4 x 40 minutter dokumentar, med tilleggsstoff på alle plattformer. Programmene har truffet gruppen godt, de oppleves relevant for målgruppa, sa Morten Møller Warmedal, redaksjonssjef dokumentar i sin redegjørelse. Han viste også flere klipp fra serien. - Det viktigste virkemiddelet er en personlig programleder, samtidig som vi

har fulgt elementære krav til balanse. Vi ønsker ikke en moralistisk tilnærming, og mener målgruppa ikke trenger fasitsvar basert på voksenanalyse, sa Warmedal, og fortsatte: - Programmene har skapt stor debatt og refleksjon, og vi mener seerne godt klarer å skille mellom når programlederen er subjektiv og når hun formidler fakta, sa Warmedal, som innrømmet at det er et tankekor at unge jenter har blitt mer bevisst på hvordan de ser ut nedentil etter programmet om intimkirurgi. – Vi har også med ekspertkilder som imøtegår det kirurgen sier. Kirurgen blir ikke stående alene som autoritet, påpekte han.

Filip Rygg mente serien er god og viktig. – Den dekker flere felt som har vært underdekket. Jeg er enig i at man kunne hatt flere motstemmer. “Blottlegg meg” er et ekstremt bra program. Jeg vil berømme NRK for den type satsing og håper på mange sesonger, sa han.

Kjersti Thorbjørnsrud var forbanna på det hun kalte “ensidig forsvar” fra NRK. – Man kan ikke bare vise klipp som skal vise at klageren ikke har rett. NRKs svar på kritikken er selvtillfreds og arrogant. Jeg har ikke ønsket at datteren min på 16 skal se dette, sa hun, og fortsatte: - NRK tar for lett på rollen til programlederen. Jeg blir bekymret når jeg hører at den personlige programlederen er den nye journalistikken. Programlederens rolle er det problematiske her, hun setter seg selv i en sårbar rolle, og det viktige blir hennes reaksjoner. Hvor opplysende er det? Det er vanskelig å stille kritiske spørsmål når man blir undersøkt på denne måten. Se heller til programmet “Stemmen i hodet”, som er noe av det beste jeg har sett på NRK. Den handler om menneskene som rammes, ikke om journalisten. Det er veien å gå, framfor mer personlig, kritisk journalistikk, sa hun.

- Her er det ikke lett å diskutere for eller mot, dette handler om en subjektiv oppfatning av et program, sa Thor Giermund Eriksen. - Den type fortellerform Kjersti synes er farlig, mener jeg at vi lykkes med det. Dette er noe av det beste og mest nyskapende vi gjør. Hensikten er å skape engasjement, debatt og emosjoner. Jeg forstår at det skaper sterke sympatier og antipatier. Programmene utløser reaksjoner som gjør at målgruppa begynner å tenke selv. Jeg er ikke med på at det er prinsipielt farlig at journalisten selv brukes og har den rollen, sa han.

- Dette er en av de vanskeligste sakene vi har tatt stilling til, mente Elin Ørjasæter. – Det er fantastisk gode programmer, samtidig som jeg ville gjort mitt for at mine døtre ikke skulle se det, hvis jeg hadde hatt døtre i målgruppen. Dette minner om programmer om narkotika på 70-tallet, der programmet garantert gjorde at de som var disponert ville få lyst til å prøve. Je vet ikke om jeg skal gratulere NRK eller si at “så mye er det ikke verdt å treffe målgruppa”, sa hun

Vebjørn Selbekk mente det var bra at NRK tør å ta tak i disse ubehagelige temaene. – Det er bra at man når målgruppa. Det hadde ikke vært noe problem hvis mine døtre hadde sett dette. Jeg oppfatter intimkirurgi-programmet som sterkt kritisk til intimkirurgi, de kritiske stemmene dominerer, og kirurgen kommer dårlig ut av det, mente han.

- De kritiske klippene som nå vises på rams farger inntrykket deres av programmet, mente Susannah Bush Eide. – Programlederen er noe av det mest påvirkende her. Jeg mener programmet skaper mer usikkerhet i målgruppene, ikke mindre.

- Vi mener programmet er sterkt kritisk til intimkirurgi, og jeg forsøkte ikke å manipulere rådet ved å vise klippene slik. Kirurgen fikk ikke stå alene, det er balanse i programmet, sa Morten Møller Warnedal, og fortsatte: - Programlederrollen er en spennende debatt, og vi har ikke fasitsvarene. Men vi har gjort dette på målgruppas premisser, og jobber hele tiden med å finne nye måter å kommunisere på. Jeg mener den personlige formen fungerer fint, men dette er et forsøk, og vi må ha en viss takhøyde, sa han.

Hvordan avsløre "falske nyheter"?

- Vær kritisk
- Sjekk originalkilden - hvor kommer saken fra?
- Hvem er kilde(r) i saken?
- Hvem har interesse av at denne saken omtales?
- Kan dette virkelig være sant...?

Dette var Per Arne Kalbakks enkle råd til NRKs journalister når det gjelder å avsløre falske nyheter. – Vi har en rekke digitale verktøy for å sjekke bilder og tekst, sa Kalbakk, og la vekt på at det er viktig å etterprøve fakta. - Klarer vi å gjøre det på en god måte vil vi som er etablerte, redaktørstyrte medier gå en tid i møte hvor flere vil følge oss, sa han. Kalbakk orienterte også om prosjektet "Faktisk", som NRK har satt i gang sammen med VG og Dagbladet.

Knut Are Tornås, redaksjonsleder kultur og underholdning i NRK nyheter redegjorde for NRKs nye prosjekt "Virkelighetskrigen", som skal gå falske nyheter nærmere på klingen ved hjelp av nettvideoer, nyhetssaker og forklaringer på hva falske nyheter er, hvordan de spres og hva som kan gjøres for å løse problemet.

- Framveksten av sosiale medier gir større mediemangfold, nyhetene går kjappere, samtidig som vi får en situasjon hvor journalistene vet mindre om det de håndterer, sa Finn Egil Holm. - Fagredaksjonene er færre. Og det er et tiltagende lavt kunnskapsnivå med stor kunnskapsmangel blant journalistene. Det er påfallende at ikke norske medieledere er mer opptatt av denne tematikken, mente han.

Kjersti Thorbjørnsrud mente det er klokt og fornuftig å definere hva fake news er.

- Hvor omfattende er fake news? Hvor mye dominerer det nyhetsstrømmen til folk? spurte hun.

- Det er ulikt for deg og meg, og vanskelig å kartlegge. Medietilsynet gjennomfører for øvrig en stor kartlegging av falske nyheter nå, opplyste Knut Are Tornås.

- USA har en president som sier "fake news" hver gang han møter noe han ikke liker, påpekte Per Edgar Kokkvold. – Det er viktig at journalistene er selvkritiske. Det blir et problem når det er flere som mistror journalistene enn som tror på dem - når tilliten til mediene blir lavere enn tilliten til dem mediene skal overvåke, har vi et problem. Vi må skjerpe oss selv når det gjelder rettelsener og beklagelser. Det er et problem at dårlig økonomi i mediene gjør at spesialistene blir borte, samtidig som generalistene blir fler og fler, mente han.

- Den positive effekten av dette fokuset er at det bidrar til økt blikk på hva NRK gjør, sa Torgeir Uberg Nerland. – Faktasjekk er viktig. Det er ikke positivt at det brer seg en oppfatning av at det egentlig ikke finnes objektive fakta. Det er undergravende på et dypere nivå, sa han.

Thor Gjermund Eriksen mente dette er en utrolig interessant diskusjon. – Det fører til diskusjon om journalistisk kvalitet, funksjon og konsekvens. – Når det gjelder “Faktisk”, er det et prosjekt vi er invitert inn i, hvor det etableres et uavhengig nettsted med en uavhengig redaktør, for å verifisere journalistikken. Dette er en bedre løsning enn at vi driver med dette hver for oss. Meningen er å skape opplysning, refleksjon og debatt om journalistikken. Tillit til mediene er viktig. Derfor vil vi bidra til “Faktisk”, som skal være et gode for hele bransjen, sa han.

NRKs profilundersøkelse

Den årlige profilundersøkelsen kartlegger publikums oppfatning av NRK og ulike deler av NRKs tilbud.

- Hovedtendensen er at vi har gode tall. Vi har høy troverdighet og brukes mye. Dette er oppsiktsvekkende stabile tall, sa Thor Gjermund Eriksen.

- 71 % sier de i meget stor eller ganske stor grad får valuta for lisenspengene. Vi har knapt målt så høye tall noen gang. Jeg er utrolig positivt overrasket over dette tallet, sa Eriksen.

- Konklusjonen er at det står bra til, det er stor oppslutning om lisensen. Risikoen er at stabiliteten er borte, vi må gjøre oss fortjent til dette hele tiden. Jeg har ingen illusjoner om at tallene står seg hvis vi ikke tar dette på alvor hver eneste dag, sa Eriksen.

- Hvis det var ett tall du skulle ønske var annerledes. Hvilket tall hadde det vært? spurte Elin Ørjasæter.

- Tallene når det gjelder de unge, svarte Thor Gjermund Eriksen. Øyvind Lund fulgte opp. - Unge målgrupper er en utfordring. Det samme gjelder de flerkulturelle. Det er en kamp hele tiden for å være relevant for disse gruppene, sa han.

- Samfunnsengasjement-aspektet er også en kjempeutfordring. Debattflatene våre går bra i gruppa 55+. Min kanskje største bekymring er hvordan vi skal nå de unge med denne type stoff, supplerte Thor Gjermund Eriksen.

- Når det gjelder debattene ser vi det samme i nesten alle land. Man når ikke de helt unge. Hvor langt skal man gå i å prøve å nå de unge – samtidig som man står i fare for å distansere seg fra de eldre som ønsker mer klassisk form for debatt, spurte Per Edgar Kokkvold.

- Samfunnsengasjement kan være annet enn debatt, man kan også løfte temaene på andre måter, kommenterte Øyvind Lund. Thor Gjermund Eriksen fulgte opp. - Vi ser hvordan våre produksjoner fører til debatt i alle kanaler. “Skam” er det mest debattskapende NRK hadde i 2016, sa han.

- Samfunnsdebatt er ikke bare det vår generasjon tenker på, altså den tradisjonelle politiske debatten, understreket Elin Ørjasæter.

Orientering om regionvis overgang til DAB+

- Dette er et langsiktig prosjekt, som handler om innhold, norsk radio, norsk språk, norsk demokrati. Vi må utvikle radioen slik at det står seg i konkurransen med andre medier, ofte av internasjonal karakter, sa Øyvind Vassaasen i sin innledning..

- Mange spør om man ikke kunne beholde både FM og DAB. Men det er ikke kraft i det norske radiomarkedet til å klare digitaliseringen uten et tidsperspektiv på når man kan kutte dobbeltdistribusjonen, sa han. Vassaasen var også tydelig på at NRK forventer nedgang i lyttertallene. – I Nordland høre 64 % på radio etter slukking, mot 74 % før, sa han.

Beate Bø Nilsen var meget pos til DAB+. – Jeg mener det er framtida, og er fornøyd med de nye kanalene. Skrotingen av radioapparater har fått for stort fokus, mente hun. - Mitt hjemfylke var først ute, og problemene har ikke vært så små som man får inntrykk av her. Vi har blant annet dårlig dekning i nordfylket, noe som vil si vinterfiske uten skikkelig dekning på båtene. Det har ført til mye støy. Det samme når det gjelder sendere som ikke var i rute. Infoen om disse forsinkelsene har vært dårlig, sa hun.

- Her handler det om steder som ble bestemt utbygget sent i prosjektet, og som er påvirket av praktiske forhold – for eksempel at støpen måtte tørke. Når det gjelder dekning for fiskeflåten, hadde vi et møte med fiskarlaget dagen før slukking hvor vi fikk roet gemyttene. Men alt er ikke perfekt, dette er et stort prosjekt der slike historier vil dukke opp. Vi prøver etter beste evne å informere og få til gode løsninger, sa Øyvind Vassaasen.

Informasjon fra NRKs ledelse

Thor Gjermund Eriksen

- Mediemangfoldsutvalget la fram sin NOU for to uker siden. De har ikke lagt næringsperspektivet til grunn, men har derimot lagt vekt på å sikre befolkningen eksponering for et mediemangfold. Det er sterk oppslutning om NRK. Globalisert konkurranse gjør at man bør bruke mer ressurser på å sikre et norsk mediemangfold. Meldingen skal nå på høring.

- Stortingsmelding om finansiering av kommersiell allmennkringkasting: Kulturkomiteen skal avgi sin innstilling på kommers 28. mars, og meldingen skal behandles i Stortinget 4. april.

- Når det gjelder finansieringen av NRK, avgir komiteen sin innstilling 16. mai, med stortingsbehandling 1. juni.

Tre alternativer vurderes: Dagens ordning m utvidet apparatavgift (dansk modell);

Plattformnøytral husstandsavgift (tysk modell); og innkreving gjennom skatt, men ikke som en del av statsbudsjettet (finsk modell)

Dette gjelder altså innkrevingsordningen, ikke nivået. Noen hensyn er viktig for oss: Finansieringen må være rettferdig, fremtidsrettet og bærekraftig, og vi må være sikret redaksjonell uavhengighet.

- Ny NRK-plakat: Forslaget fra regjeringen har bred politisk forankring i Stortinget, det er bare FrP som har reservert seg mot deler av det. Dette skal formelt behandles i Stortinget, men det er ikke knyttet stor spenning til den.

- Vi har lagt ut redaksjonelt regnskap for alle distriktskontorene, hvor de gjør rede for sin journalistiske virksomhet for året som har gått.

- NRKs årsrapport kommer snart.

070417

Vetle Daler, referent